

Textual Analysis of Imam Ali's (AS) Dialogue Against the Khawarij Based on Searle's Speech Act Theory

Mohammad Sobhaninia *

Faculty Member, Faculty of Literature,
Kashan University, Kashan, Iran

Fatemeh Mohammadi

PhD Student in Nahjul-Balagha Sciences
and Education, Kashan University,
Kashan, Iran

Accepted: 20/04/2025

Extended Abstract

1. Introduction

One of the most important ways to expand methodological research is to engage in interdisciplinary discussions to better explain the concepts of authentic religious texts. One of the theories proposed in the field of discourse analysis and textual studies that can provide a basis for a greater understanding of the meaning and interpretation of texts, including religious texts, is the theory of "speech act". Proponents of this theory believe that a verb or a piece of speech expressed by a speaker is considered an act. On the other hand, Nahjul-Balagha, as a religious text that has a strong linguistic structure and rich content, has provided a suitable basis for linguistic research. Most of the research that has been conducted on this book has been in the form of examining and describing its teachings, and based on traditional approaches in the field of moral, spiritual, and social issues, and less attention has been paid to linguistic approaches and theories. In view of the above need, this research has taken a small step towards examining the speech acts in Imam Ali's (AS) conversations with the Khawarij. What shows the importance of the research is the constructive role that the speech act analysis model plays in understanding the hidden meanings of the text. Certainly, examining the principles and methods of the Imam against this group can provide the basis for understanding and correct reasoning in

Received: 16/12/2024

ISSN: 2228-6616

eISSN: 2476-6070

* Corresponding Author: sobhaninia41@yahoo.com

How to Cite: Sobhaninia, M., Mohammadi, F. (2025). Textual Analysis of Imam Ali's (AS) Dialogue Against the Khawarij Based on Searle's Speech Act Theory, *Journal of Seraje Monir*, 16(50), 171-202. DOI: 10.22054/ajsm.2024.76863.1984

debates. According to Sayyid Razi, the Imam (AS) mentioned the Khawarij 11 times in his sermons in Nahjul Balagha. In this research, the aforementioned cases were first identified and it was determined that 7 of them refer to the characteristics of the Khawarij and the news of their ominous fate. In addition, the Imam discussed and addressed the Khawarij in four sermons: 36, 58, 122 and 127.

2. Literature Review

Regarding the research background, two categories of research can be mentioned: A) Articles related to the centrality of the Khawarij: 1. Maryam Amini (2019) in the article "Analysis and Review of Imam Ali's (AS) Debates and Arguments Against the Khawarij Group", "Hadith Doctrines" Magazine, Year 3, Issue 5, pp. 99-121. In this work, the author has analyzed and scientifically reviewed the Imam's debates and arguments. 2. Mohammad Ali Kowsari et al. (2016) in the article "Educational Methodology of Imam Ali's (AS) Confrontation with the Khawarij with Emphasis on Nahjul-Balagha" written in the quarterly journal "Nahjul-Balagha Studies", Volume 15, Issue 51, pp. 81-102. The authors in this work consider the Imam's behavior towards the Khawarij to be tolerance and avoidance of killing and violence, and prove that the Imam used every method to prevent their bloodshed. 3. Shahram Rahnama Hassanvand and Mohammad Mehdi Yazdi (2019) in the article "A Reflection on the Discourse Governing the Thought of Imam Ali (AS) in Dealing with the Khawarij", presented at the Second International Congress of Innovation and Research in the Humanities and Islamic Sciences, pp. 1-13. In this work, the authors describe Imam Ali's (AS) behavior with the Khawarij as peaceful and based on avoiding any violence, unlike the rulers after him. 4. Mustafa Soleimani Asl and Masoud Fasih Ramandi (1400) article "Methods of Hazrat Ali's (AS) dealings with the Khawarij" written in the quarterly "Peace Studies", issue 4, pp. 11-36. They have pointed out the various methods of tolerance of Hazrat Ali (AS) towards the Khawarij, such as dialogue, debate, clearing ambiguities and doubts, raising awareness, and using mediation and other people to establish peace. B) Articles related to the study of speech act theory in Nahjul-Balagha: 1. Seyyed Maryam Fadaeli and Mohammad Negaresh (1390) in their article "Analysis of Sermon 51 of Nahjul-Balagha Based on Searle's Classification of Speech Acts"

written in "Islamic Studies of the Sciences of the Quran and Hadith", year 43, pp. 81-118, have shown that in this sermon, Imam Ali (AS) used declarative and persuasive speech acts to a large extent and emotional speech acts to a lesser extent to motivate his companions. 2. Fatimah Dast Ranj and colleagues (1400) in their article "Application of John Searle's Speech Act Theory in Reading the Ghara' Sermon" written in the quarterly journal "Pajuheshnameh Nahjul-Balagha", year 9, issue 33, pp. 71-95. By examining the sermon of Gharra, they have come to the conclusion that among the five speech acts, declarative, persuasive, and emotional speech acts are present in this sermon. 3. Ali Najafi Ayuki et al. (2017) in their article "Textual Analysis of the Sermon of Shaqshaqiyah Based on Searle's Speech Act Theory" written in the quarterly journal "Pajuheshnameh Nahjul-Balagha", Year 5, Issue 19, pp. 1-17, have shown that declarative speech acts are the most frequent in this sermon, because in this sermon, the Imam (a.s.) seeks to report the historical incident of Saqifa. 4. Behzad Qansoli (1990) in his article "Study of Speech Acts in Sermon 111 of Nahjul-Balagha" written by "Specialized Journal of Language and Literature, Faculty of Literature and Humanities, Mashhad", Volume 33, Issue 4-3, pp. 571-580. By examining 94 sentences used in the aforementioned sermon, he found that most of the Imam's words contain descriptive acts that indicate his concern to show a realistic picture of the face of the world. Although the aforementioned studies are similar in method and approach to the present article, it is clear that no analysis has been presented regarding the subject of the conversations of the Commander of the Faithful (AS) with the Khawarij based on John Searle's theory of speech acts.

3. Methodology

In this study, Searle's speech act method has been used to present the speech act model of Imam Ali (AS) in dealing with the Khawarij in the noble book Nahjul-Balagha. Taking into account certain criteria, John Searle has divided speech acts into five categories: declarative, persuasive, emotional, declarative, and commitment speech acts.

4. Conclusion

From the study of the four sermons 36, 58, 122, and 127 quoted in Nahjul-Balagha based on Searle's classification of speech acts, the following results were obtained: 1. The most frequent speech act

mentioned in these sermons is the declarative act, followed by the persuasive act. Retrieving the speech acts in the mentioned sermons indicates that Imam Ali (AS) sought to state the facts and report the story of the authority and dispel the doubts presented by the Khawarij. In this case, the use of persuasive speech acts and declarative speech acts is proportionate and consistent with the Imam's purpose. 2. The Imam's conversation with the Khawarij shows that the Imam's priority was to guide and direct them in order to prevent the outbreak of war, which can be a model for his followers in the dangerous matter of Jihad.

Keywords: Imam Ali (AS), Nahjul-Balagha, Selected Sermons, Speech Act Theory, Searle.

تحلیل متن‌شناسی گفتگوی امام علی (ع) در برابر خوارج بر اساس نظریه کنش گفتاری «سرل»

محمد سبحانی‌نیا ^{ID}* عضو هیئت علمی دانشکده ادبیات دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

فاطمه محمدی ^{ID} دانشجوی دکتری علوم و معارف نهج‌البلاغه، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

چکیده

بنابر نقل سید رضی امام علی (ع) در ضمن چهار خطبه ۵۸، ۳۶، ۱۲۲ و ۱۲۷ خوارج را مورد خطاب قرار داده است. از آنجا که حضرت، خوارج را افرادی گمراه می‌دانست، پیوسته می‌کوشید اندیشه انحرافی آنان را از راه گفتگو و مناظره اصلاح کند. پژوهش حاضر درصدد است با پرداختن به گفتگوی امام علی (ع) با خوارج و با بهره‌گیری از نظریه کنش گفتار «جان سرل»، تحلیلی از انواع کنش‌های گفتاری پنج‌گانه؛ کنش گفتاری اظهاری، اعلامی، ترغیبی، عاطفی و تعهدی، ارائه نموده و با تحلیل داده‌های به‌دست آمده، خوانشی نو از این گفتگوها ارائه نماید. نویسندگان در پژوهش حاضر بر آن هستند انواع کنش‌های گفتاری موجود در این گفتگوها و نوع بسامد و نتایج آن‌ها را شناسایی نماید. یافته پژوهش نشان می‌دهد در مجموع ۷۱ پاره‌گفتار، کنش گفتاری اظهاری از بیش‌ترین و کنش گفتاری اعلامی از کم‌ترین بسامد برخوردار بوده است. به نظر می‌رسد مهم‌ترین عامل مؤثر بر فزونی کنش گفتاری اظهاری، شبهه افکنی و تشویش اذهان عمومی از سوی خوارج و لزوم پاسخ‌گویی به شبهات آنان بوده است. امام (ع) قصد داشت با پاسخ‌های بسیار روشن و منطقی، اشتباهات خوارج را آشکار سازد؛ بنابراین کنش گفتاری اظهاری باهدف و مقصود گوینده سخن در خطبه‌ها متناسب و همگون است.

کلیدواژه‌ها: امام علی (ع)، نهج‌البلاغه، خطبه‌های برگزیده، نظریه کنش گفتاری، سرل.

مقدمه

از مهم‌ترین راه‌های گسترش پژوهش‌های روشمند، ورود به مباحث میان‌رشته‌ای جهت تبیین بهتر مفاهیم متون اصیل دینی است. یکی از نظریات مطرح در حوزه تحلیل گفتمان و متن‌شناسی که می‌تواند زمینه فهم بیش‌تر معنا و تفسیر متون و از جمله متون دینی را فراهم آورد، نظریه «کنش گفتاری» است. قائلان به این نظریه معتقدند: فعل و پاره گفتاری که توسط گوینده، بیان می‌شود یک کنش محسوب می‌شود. از سوی دیگر، نهج البلاغه به عنوان یک متن دینی که از ساختار زبانی قوی و نیز محتوای غنی برخوردار است، زمینه مناسبی برای پژوهش‌های زبانی فراهم کرده است. بیش‌تر پژوهش‌هایی که درباره این کتاب صورت گرفته، در قالب بررسی و توصیف آموزه‌های آن و مبتنی بر رویکردهای سنتی در حوزه مسائل اخلاقی، معنوی و اجتماعی بوده است و به رویکردها و نظریه‌های زبان‌شناسی، کم‌تر توجه شده است. با توجه به نیاز فوق، این تحقیق به عنوان گامی ناچیز به بررسی کنش‌های گفتار در گفتگوهای امام علی (ع) با خوارج پرداخته است. آنچه اهمیت پژوهش را نشان می‌دهد، نقش سازنده‌ای است که الگوی تحلیل کنش گفتاری در درک معانی پنهان متن، ایفا می‌کند. به‌طور یقین، بررسی اصول و روش‌های امام در برابر این گروه لجوج، می‌تواند زمینه فهم و استدلال صحیح در مناظرات را فراهم آورد.

بنابر نقل سیدرضی امام (ع) در خطبه‌های نهج البلاغه ۱۱ بار از خوارج سخن به میان آورده است. در این پژوهش، ابتدا موارد مذکور شناسایی گردید و مشخص شد ۷ مورد آن ناظر به بیان ویژگی‌های خوارج و خبر از سرانجام شوم آنان است. حضرت در ضمن چهار خطبه ۳۶، ۵۸، ۱۲۲ و ۱۲۷ با خوارج گفتگو کرده و آنان را مورد خطاب قرار داده است. لازم به ذکر است که در این مقاله در بازگردان نهج البلاغه به زبان فارسی از ترجمه محمد دشتی استفاده شده است.

پیشینه پژوهش

در رابطه با پیشینه پژوهش می‌توان به دو دسته از تحقیقات اشاره کرد:

الف) مقالات مرتبط با محوریت خوارج:

۱. مریم امینی (۱۳۹۸) در مقاله «تحلیل و بررسی مناظرات و استدلال‌های امام علی (ع) در برابر گروه خوارج»، مجله «آموزه‌های حدیثی»، سال سوم، شماره ۵، صص ۹۹-۱۲۱. نویسنده در این اثر مناظرات و احتجاجات امام را تحلیل و بررسی علمی نموده است.

۲. محمدعلی کوثری و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله «روش‌شناسی تربیتی رویارویی امام علی (ع) با خوارج با تأکید بر نهج‌البلاغه» نوشته فصلنامه «پژوهش‌های نهج‌البلاغه»، دوره ۱۵، شماره ۵۱، صص ۸۱-۱۰۲. نویسندگان در این اثر سیره امام در برابر خوارج را مدارا و پرهیز از کشتار و خشونت دانسته و ثابت می‌کند حضرت از هر روشی برای جلوگیری از ریختن خون آن‌ها بهره برده است.

۳. شهرام رهنما حسنونند و محمدمهدی یزدی (۱۳۹۸) در مقاله «تأملی بر گفتمان حاکم بر اندیشه امام علی (ع) در برخورد با خوارج»، ارائه در دومین کنگره بین‌المللی نوآوری و تحقیق در علوم انسانی و اسلامی، صص ۱-۱۳. نویسندگان در این اثر، رفتار امام علی (ع) با خوارج را برخلاف حاکمان پس از خود، مسالمت‌آمیز و مبتنی بر پرهیز از هرگونه خشونت توصیف کرده‌اند.

۴. مصطفی سلیمانی اصل و مسعود فصیح رامندی (۱۴۰۰) مقاله «شیوه‌های برخورد حضرت علی (ع) با خوارج» نوشته فصلنامه «صلح پژوهی»، شماره چهارم، صص ۱۱-۳۶. به شیوه‌های متعدد مدارای حضرت علی (ع) نسبت به خوارج مانند؛ گفت‌وگو، مناظره، رفع ابهامات و شبهات، آگاه‌سازی و استفاده از وساطت و افراد دیگر برای برقراری صلح، اشاره کرده‌اند.

ب) مقالات مرتبط با بررسی نظریه کنش گفتار در نهج‌البلاغه:

۱. سیده مریم فضائلی و محمد نگارش (۱۳۹۰) در مقاله «تحلیل خطبه ۵۱ نهج‌البلاغه بر اساس طبقه‌بندی سرل از کنش‌های گفتاری» نوشته «مطالعات اسلامی علوم قرآن و حدیث»، سال چهل و سوم، صص ۸۱-۱۱۸ نشان داده‌اند امام علی (ع) در این خطبه برای تحریک اصحاب خود، کنش‌های گفتار اظهاری و ترغیبی را به میزان زیادی و کنش

گفتار عاطفی را به میزان کمتری به کار برده‌اند.

۲. فاطمه دست رنج و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله «کار بست نظریه کنش گفتاری جان سرل در خوانش خطبه غراء» نوشته فصلنامه «پژوهشنامه نهج البلاغه»، سال نهم، شماره ۳۳، صص ۷۱-۹۵. با بررسی خطبه غراء به این نتیجه رسیده‌اند که از میان کنش‌های گفتاری پنج‌گانه، کنش گفتاری اظهاری، ترغیبی و عاطفی در این خطبه نمود دارد.

۳. علی نجفی ایوکی و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله «تحلیل متن شناسی خطبه شقشقیه بر اساس نظریه کنش گفتاری سرل» نوشته فصلنامه «پژوهشنامه نهج البلاغه»، سال پنجم، شماره ۱۹، صص ۱-۱۷ نشان داده‌اند کنش گفتاری اظهاری در این خطبه از بیش‌ترین بسامد برخوردار است؛ چراکه امام (ع) در این خطبه، به دنبال گزارش ماجرای تاریخی سقیفه می‌باشد.

۴. بهزاد قنسولی (۱۳۷۹) در مقاله «بررسی کنش‌های گفتار در خطبه ۱۱۱ نهج البلاغه» نوشته «مجله تخصصی زبان و ادبیات دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد»، دوره ۳۳، شماره ۴-۳، صص ۵۷۱-۵۸۰. با بررسی ۹۴ جمله به کاررفته در خطبه مزبور، دریافته که بیشتر کلمات امام حاوی کنش توصیفی است که بیانگر اهتمام حضرت برای نشان دادن تصویری واقعی از چهره دنیا است.

پژوهش‌های یادشده هرچند از حیث روش و رویکرد با نوشتار حاضر مشابهت دارند اما مشخص است که در رابطه با موضوع گفتگوهای امیرالمؤمنین (ع) با خوارج بر پایه نظریه کنش گفتاری «جان سرل»، تحلیلی ارائه نشده است.

بیان مسئله

مطالعه صورت‌های گفتاری به‌ویژه در چند دهه اخیر مورد توجه زبان‌شناسان قرار گرفته است. یکی از مباحث عمده در این بررسی مطالعه کنش گفتار است. کاربرد نظریه‌های زبان‌شناسی در تحلیل متون دینی، هم می‌تواند جنبه‌های تازه‌ای از متون دینی را به نمایش بگذارد و هم می‌تواند افق‌های جدیدی را در معرض زبان‌شناسان قرار دهد. آنچه اهمیت پژوهش را نشان می‌دهد، نقش سازنده‌ای است که الگوی تحلیل کنش گفتاری در درک

معانی پنهان متن، ایفا می‌کند.

با توجه به این که یکی از مشکلات جهان اسلام، ظهور جریان‌ات تکفیری است که همچون خوارج قوانین افراطی و غیرعقلانی از خود بروز داده‌اند، رفتارشناسی تکفیری‌ها، ذهن پژوهشگران را به سوی شباهت آنان با جریان خوارج در تاریخ صدر اسلام در دوره امام علی (ع) سوق می‌دهد. رفتار، اندیشه، موضع‌گیری و استدلال‌های آنان بسیار به خوارج شباهت دارد. برای مقابله با این خطر بزرگ، بهتر است یک الگوی کامل و همه‌جانبه از شیوه گفتگو و مناظرات حضرت به دست آوریم. نظریه کنش‌گفتاری به ما کمک می‌کند که بتوانیم در تحلیل درست کلام امام، بهترین الگو را در گفتگو با خصم، استخراج نماییم. رفتار و روش‌های امیرالمؤمنین (ع) با این جریان با توجه به عصمت امام و الگو بودن ایشان می‌تواند راهکار مناسبی برای برخورد با جریان‌های تکفیری کنونی بشمار آید.

امام علی (ع) در برابر خوارج^۱، دو نوع موضع‌گیری داشتند: رویکرد اول: رفتار امام علی (ع) با خوارج تا پیش از اعلام جنگ، ترور، مدارا و گفت‌وگوی منطقی و خیرخواهانه بود. رویکرد دوم: حضرت پس از ماه‌ها شکیبایی، ایراد سخنانی، اعزام شخصیت‌های مؤثر، احتجاج و مناظره با آنان، چون با قیام مسلحانه خوارج مواجه شد از اصلاح آنان مأیوس شد به نبرد با خوارج پرداخت و به تعبیر خود «چشم فتنه را از کاسه در آورد». (خطبه/۹۳) ما در این مقاله رویکرد اول را که تحلیل مناظرات امام با خوارج بر اساس نظریه کنش‌گفتاری است، دنبال می‌کنیم.

پژوهش حاضر درصدد است به پرسش‌های زیر پاسخ دهد: ۱. چه انواعی از کنش‌های گفتاری و با چه بسامدی در این گفتگوها نمود دارد؟ ۲. بازیابی کنش‌های گفتاری در این موارد چه نتایجی را در پی دارد؟

۱. خوارج جمع خارجی و در اصطلاح عام به معنای سرکشی و شورش علیه امام مورد پذیرش مسلمانان است، و در معنای خاص به گروهی اطلاق می‌شود که در سال‌های ۳۶ و ۳۷ هجری در جریان جنگ صفین پس از پذیرش حکمت از اکثریت مسلمانان جدا شده و موجب جنگ نهروان گردیدند (ر.ک. شهرستانی، ۱۳۶۴: ۱۰۶/۱).

روش پژوهش

در این پژوهش جهت ارائه الگوی کنش گفتاری حضرت علی (ع) در برخورد با خوارج در کتاب شریف نهج البلاغه از روش نظریه داده بنیاد استفاده شده است.

نظریه داده بنیاد یک راهبرد پژوهشی عام، استقرایی و تفسیری است که در سال ۱۹۶۷ توسط گلاسر^۱ و استراوس^۲ به وجود آمد. یعنی روند شکل گیری نظریه در این راهبرد حرکت از جزء به کل است. (دانایی فرد و دیگران، ۱۳۸۶: ۶۹) این روش، روش کلی است که به نحوی می تواند درباره هر نوع داده یا ترکیبی از داده ها مورداستفاده قرار بگیرد. شالوده اصلی نظریه بنیادین، استخراج کدها، مفاهیم و طبقه بندی ها می باشد. در این روش ابتدا سؤال پژوهش مطرح می شود و برای دستیابی به پاسخ آن، نکات کلیدی داده ها، شناسایی و برای هر نکته یک کد معین می شود و سپس با مقایسه کدها، چند کد که اشاره به جنبه مشترک پدیده مورد بررسی را دارند، عنوان یک مفهوم به خود می گیرند و سپس از چند مفهوم، یک مقوله و از چند مقوله، یک نظریه مطرح می شود.

مراحل اصلی روش داده بنیاد عبارتند از: ۱. کد گذاری باز: به وجود آوردن مفاهیم و ویژگی های آنها ۲. کد گذاری محوری: ایجاد ارتباط بین مفاهیم ۳. کد گذاری انتخابی: یکپارچه سازی و بهبود مفاهیم

نظریه کنش گفتاری^۳

اصطلاح کنش گفتاری از اصطلاحات زبان شناسی و فلسفه زبان است. فلسفه زبان شاخه ای از فلسفه است که جنبه های عام و کلی زبان را توصیف می کند.

قائلان به کنش گفتاری معتقدند: فعل و پاره گفتاری که گوینده بیان می کند، یک کنش محسوب می شود؛ به این معنا که انسان در قالب سخن گفتن که نوعی رفتار قاعده مند به شمار می آید، افعال بسیاری را انجام می دهد. مؤسس و بنیان گذار

1. Glaser

2. Strauss

3. speech acts theory

نظریه کنش گفتاری «جان لانگ شاو آستین»^۱ است (آقا گل زاده، ۱۳۹۲: ۱۴۷).

زبان شناسان دیگری چون گرایس، زیر زیبکا، کریستین ملمکیر، یول و کاپلند درباره این نظریه اظهار نظر کرده‌اند. (آقا گل زاده، ۱۳۸۵: ۲۵) مباحث اولیه کنش گفتاری توسط آستین (۱۹۶۰-۱۹۱۱ م) در کتاب «چگونه با کلمات می‌توان کاری انجام داد»^۲ آمده است: «از نظر او فعل در بسیاری از موارد فقط اطلاعات مبادله نمی‌کند بلکه با خود عمل معادل است یعنی گفتن با کنش برابر است و گوینده با به زبان آوردن این جمله‌ها کاری انجام می‌دهد» (دست رنج، احسانی و عرب، ۱۴۰۰: ۷۴).

او نخستین فیلسوفی بود که بیان کرد در میان اظهارات زبانی طبقه مهمی وجود دارد که دارای صورت جمله‌های خبری‌اند با این حال نه صادق هستند نه کاذب؛ زیرا قصد گوینده از ادای این جملات توصیف وضع، حال و یا واقعی نیست بلکه انجام یک فعل به وسیله همین جملات است. برای مثال اگر کسی بگوید: «قول می‌دهم که شما را ببینم.» قصد او از این جمله خبری توصیف وعده و یا حکایت از وعده نیست، بلکه با همین جمله وعده می‌دهد و فعل وعده را تحقق می‌بخشد (جان سرل، ۱۳۸۵: ۲۹).

مرگ به «آستین» مهلت نداد که همه زوایا و ابعاد نظریه را شرح دهد و لوازم و نتایج آن را استخراج نماید. شاگرد او «جان سرل»^۳ شرح و بسط نظریه افعال گفتاری را بر عهده گرفت و به شایستگی از عهده این کار برآمد و بیشترین سهم را در عرضه نظریه افعال گفتاری داشته است (جان سرل، ۱۳۸۵: ۳۵).

در نظریه کنش گفتاری آنچه مهم است تجزیه و تحلیل «فعل مضمون در سخن» است که در حقیقت تعیین‌کننده معنا است و با تحقق این فعل ارتباط زبانی حاصل می‌شود.

انواع کنش‌های گفتاری

جان سرل با در نظر گرفتن معیارهایی، کنش‌های گفتاری را به پنج دسته کنش گفتاری

1. John Langshaw Austin

2. How to Do Things with Words

3. John Rogers Searle

اظهاری، ترغیبی، عاطفی، اعلامی و تعهدی تقسیم کرده است. (دست رنج، احسانی و عرب، ۱۴۰۰: ۷۵) این طبقات به هیچ وجه انحصاری نیستند و یک پاره گفتار می تواند انواع مختلفی از کنش را در برداشته باشد. در این بخش به اختصار موارد یادشده را توضیح می دهیم:

۱. کنش اظهاری یا توصیفی^۱

کنش اظهاری، کنشی است که گوینده باورها و دانسته های خود از جهان خارج را در قالب پاره گفتارها و کلمات می ریزد و درواقع زبان را متناسب با دانسته های خود به کار می گیرد. معمولاً برای بیان واقعیت ها، هست ها، نیست ها، توصیف پدیده ها، ادعا کردن ها، پیش بینی کردن و نتیجه گیری ها از کنش اظهاری یا توصیفی استفاده می شود (آقاگل زاده، ۱۳۹۲: ۱۴۶). هدف از «کنش اظهاری» توصیف حالت یا حادثه ای است که گوینده عقیده خود را درباره درستی و نادرستی (صدق و کذب) یک مطلب اظهار می کند. این کنش، تعهد گوینده را نسبت به صدق گزاره مطرح شده، نشان می دهد (صفوی، ۱۳۸۷: ۸۲). به عنوان مثال عبارتهایی چون «فردا هوا بارانی است» دارای کنش اظهاری هستند.

۲. کنش ترغیبی^۲

کنش ترغیبی، آن دسته از گفتارهایی است که در آن ها گوینده با به کارگیری واژه هایی چون پیشنهاد کردن، دعوت کردن، تقاضا کردن، دستور دادن و مانند آن، شنونده را وادار یا ترغیب و تشویق به کاری می کند یا از انجام کاری منع می کند (آقاگل زاده، ۱۳۹۲: ۱۴۵). «افعال کنش ترغیبی شامل: خواستن، توانستن، بایستن و لازم بودن، دستور دادن، دعوت کردن، اجازه دادن، سؤال کردن، بازخواست کردن، اطلاعات درخواست کردن، توضیح خواستن، تقاضا کردن، درخواست اثبات کردن، پیشنهاد کردن، القا کردن، هشدار دادن، به مبارزه طلبیدن، تکرار کردن، دوباره راه انداختن، اصرار و پافشاری کردن، اخطار دادن،

1. Assertive or representative
2. Directive

اعلام نیاز کردن، توصیه کردن، شرط گذاشتن، نصیحت کردن، التماس و تمنا کردن است». (زرقانی و اخلاقی، ۱۳۹۱: ۶۸).

۳. کنش عاطفی^۱

کنش عاطفی، کنشی است که با بیان آن، گوینده، احساسات و عواطف درونی خود با جهان اطراف را بروز می‌دهند. در این گونه کنش‌ها گوینده کلمات، پاره‌گفتار و کلاً زبان را با دنیای عاطفه و احساس خود متناسب می‌سازد و با این عمل حالات روانی خود که می‌تواند متأثر از تجربه شخصی‌اش باشد برای بیان درد، شادی، هیجان، مدح یا مذمت، لذت و عشق، تنفر، تحسین و غم اندوه به کار گیرد (آقاگل زاده، ۱۳۹۲: ۱۴۲). از جمله افعال مرتبط با این کنش را می‌توان تبریک گفتن، سپاسگزاری، عذرخواهی کردن، تمجید کردن، اظهار تأسف کردن، هجو کردن، سلام دادن، تحسین کردن، سرزنش کردن، خشنود کردن، دشنام دادن، اهانت کردن، تعجب کردن، تشکر کردن، شکایت کردن، خشمگین شدن، خشمگین کردن، ناسپاسی کردن، ناامید شدن و ... عنوان کرد.

۴. کنش اعلامی^۲

منظور از کنش اعلامی، آن دسته از گفتارهایی است که با ابراز آن، موجبات تغییر عالم خارج فراهم می‌شود؛ یعنی تغییری در وضعیت مخاطب و یا در جهان خارج به وجود می‌آورد. البته لازمه تغییر آن است که گوینده دارای نقش اجتماعی و شرایط لازم باشد. مثلاً وقتی قاضی در جایگاه قضاوت خطاب به متهم بگوید: «تو را من بی‌گناه تشخیص دادم و تو آزادی» اگر فرد مورد خطاب متهم بود یا زندانی با این کنش سخن قاضی از اتهام تبرئه می‌شود و یا از حبس آزاد می‌گردد. (آقاگل زاده، ۱۳۹۲: ۱۴۲).

افعال کنش اعلامی شامل انتصاب کردن، اعلام نمودن، آغاز کردن، پایان دادن، نام گذاردن، به کار گماردن، محکوم کردن، تحریک کردن، عقد ازدواج درآوردن و ... می‌شود.

1. Expressive

2. Declarative

۵. کنش تعهدی^۱

گوینده با کنش تعهدی، خود را متعهد به انجام کاری و یا عدم انجام آن می‌کند: قول‌ها، وعده‌ها و وعیدها، تعهدها و مانند آن. چنین کنش گفتاری گوینده محور است و درواقع این گوینده است که نقش تعیین‌کننده در ایجاد تعهد و یا عدم آن دارد (آقاگل زاده، ۱۳۹۲: ۱۴۴). افعالی چون خوردن، تعهد دادن، پیشنهاد دادن، قول دادن، توجیه و ثابت کردن و ضمانت کردن نمونه‌هایی از این کنش گفتاری هستند.

بازیابی کنش‌های گفتاری در مناظرات امام علی (ع) با خوارج براساس طبقه

بندی سرل

بررسی و مطالعه منابع تاریخی نشان می‌دهد مذاکرات و مناظراتی که بین خوارج و آن حضرت به صورت‌های گوناگون واقع گردیده است، بسیار است و این مناظرات اغلب به وسیله شخص آن حضرت مستقیماً انجام یافته و گاهی عبدالله بن عباس به دستور امام به این موضوع اقدام نموده است و از نظر تاریخ، ترتیب آن‌ها کاملاً روشن نیست چون برخی از آن‌ها در کوفه و بعضی در خارج از کوفه و لشکرگاه خوارج بوده و قسمتی قبل از آغاز جنگ و بعضی در اثناء جنگ بوده است. بنابر آنچه از نهج البلاغه استفاده می‌شود، امام علی (ع) در چهار خطبه (۵۸، ۳۶، ۱۲۲ و ۱۲۷) با خوارج گفتگو و مناظره کرده است. از آنجاکه توجه به بافت‌های مختلف تاریخی، اجتماعی، زمانی و مکانی و ... در تحلیل متن بسیار مؤثر است در این بخش ابتدا به این مهم در خطبه پرداخته می‌شود.

بافت‌شناسی خطبه‌ها

خطبه ۱۲۲ بخشی از سخنان امام علیه‌السلام قبل از جنگ نهروان است که امام (ع) به عنوان اتمام حجت برای آن‌ها ایراد فرموده و سخنان حضرت بسیار مؤثر واقع شده به گونه‌ای که اکثریت قاطع خوارج توبه کردند و از جنگ کناره‌گیری نمودند. (مکارم

1. Commissive

تحلیل متن‌شناسی گفتگوی امام علی (ع) در برابر خوارج ...؛ سبحانی نیا و محمدی | ۱۸۵

شیرازی، ۵: ۱۳۷۵/۲۲۵) کلام حضرت نشان می‌دهد مخاطبین امام، یکدست نبودند. فصاحت و بلاغت ایجاب می‌کند که آن‌ها را از هم جدا سازند و با هر کدام مناسب حالشان سخن بگویند تا کاملاً مؤثر واقع شود و امام از این روش استفاده کرده است.

امام نخست آن‌ها را دعوت به سکوت و گوش فرا دادن از دل و جان نمود تا زمینه تأثیر آماده شود و در ضمن، شهود خود را نیز از میان جمعیت به صورت عام برگزید. از این رو ابتدا پرسشی را مطرح کرد و فرمود: «أَكُلُّكُمْ شَهِدَ مَعَنَا صَفِينٌ؟ فَقَالُوا مَنَا مَنْ شَهِدَ وَ مَنَا مَنْ لَمْ يَشْهَدْ»، «آیا همه شما در جنگ صفین بودید؟ گفتند بعضی بودیم و برخی حضور نداشتیم. همه شما با ما در صفین بوده‌اید؟ گفتند: برخی بوده‌اند و برخی نبوده‌اند.» حضرت فرمود: «فَامْتَازُوا فِرْقَتَيْنِ، فَلْيَكُنْ مَنْ شَهِدَ صَفِينَ فِرْقَةً، وَمَنْ لَمْ يَشْهَدْهَا فِرْقَةً، حَتَّى أَكَلِمَ كُلَّكُمْ بِكَلَامِهِ» (خطبه / ۱۲۲)، «به دو گروه تقسیم شوید تا متناسب با هر کدام سخن گویم».

یکی دیگر از خطبه‌هایی که شارحان نهج البلاغه، آن را ناظر به گفتگوی حضرت با خوارج دانسته‌اند، خطبه ۱۲۷ است. (ابن میثم، ۳: ۱۳۷۹/۱۳۴؛ هاشمی خویی، ۱۴۰۰: ۸/۱۹۶؛ مکارم شیرازی، ۵: ۱۳۷۸ / ۳۱۸) در بخشی از این خطبه امام بطلان نظریه «خوارج» را در خصوص کافر دانستن مرتکبین گناهان کبیره و حکم به قتل عموم امت پیامبر (ص) با استدلال قوی آشکار می‌سازد.

مورد دیگر، خطبه ۵۸ است. تعبیرات این خطبه به خوبی نشان می‌دهد که این سخن بعد از تحمیل مسئله «حکمت» در «صفین» بر علی علیه السلام و سپس برگشت خوارج از مسئله حکمت، ایراد شده است (مکارم شیرازی، ۲: ۱۳۷۵/۶۵۷).

امام خطبه ۳۶ را در روز جنگ با خوارج در کنار نهروان، قبل از شروع نبرد ایراد کرده است. (مکارم شیرازی، ۲: ۱۳۷۵/۳۷۱) این خطبه در واقع اتمام حجتی است برای کسانی که آگاهی کافی از ماجرا نداشتند و یا می‌دانستند و عملاً آن را به فراموشی سپرده بودند.

تطبیق نظریه کنش‌گفتاری و انواع آن بر پاره‌گفتارهای برگزیده خطبه‌ها

پیش از پرداختن به تحلیل، ذکر این نکته لازم است: با توجه به این که بررسی و تحلیل کل

پاره گفتارهای این چهار خطبه از مجال این پژوهش خارج است، بنابراین به صورت گزینشی مهم‌ترین آن‌ها مورد تحلیل قرار می‌گیرد:

«فَلَقَدْ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ وَإِنَّا لَفَقَّالٌ لَّيْدُورٌ عَلَى الْأَبَاءِ وَالْأَبْنَاءِ وَالْإِخْوَانِ وَالْقَرَابَاتِ» (خطبه / ۱۲۲)، «ما با پیامبر (ص) بودیم و همانا جنگ و کشتار گرداگرد پدران، فرزندان، برادران و خویشاوندان ما دور می‌زد.» امام (ع) در این پاره گفتار به سراغ یک جواب منطقی برای بهانه جویان «خوارج» می‌رود که می‌گفتند: چرا ما همچون یاران پیامبر (ص) در صدر اسلام با دشمن تا آخرین نفس نجنگیم؟ آیا پیامبر اکرم (ص) هرگز تن به حکمیت با دشمنان خود داد؟

حضرت در این عبارت، سعی در گزارش دادن یک واقعه تاریخی دارد که با عبارت تأکیدی «لقد» نیز همراه شده است؛ امام (ع) با این عبارت، نشان می‌دهد قیاس زمان او به زمان پیامبر (ص) قیاس مع الفارق است چرا که در آن زمان، مبارزه با دشمن بیرون بود و در زمان امام (ع) با دوستان فریب‌خورده و منحرف درونی است. همان‌طوری که گذشت، گزارش دادن و تأکیدات، دال بر کنش اظهاری است.

«لَا أَبَا لَكُمْ» این جمله در دو خطبه ۱۲۷ و ۳۶ خطاب به خوارج آمده است. جمله «لا أَبَ لَك» و یا «لا أَبَا لَك» که تعبیری تقریباً پرکاربرد در زبان عربی کهن است، می‌تواند یک جمله خبری باشد و یا یک جمله انشائی و دعایی. شارحان نهج البلاغه در معنای این جمله تفسیرهای متفاوتی دارند:

۱. ابن میثم بحرانی آن را دلجویی و معذرت‌خواهی دانسته است. (ابن میثم، ۱۳۷۹ ق: ۲ / ۱۹۴-۱۹۹) در این صورت باید معنای لَا أَبَا لَكُمْ عبارت است از: ای کسی که نیاز به کسی نداری.

۲. برخی این عبارت را به بدگویی و مذمت تفسیر کرده‌اند زیرا کسی که به پدرش ملحق نباشد، موجب ننگ و دشنام است. ترجمه تحت‌اللفظی آن چنین است: ای کسی که پدرت مشخص نیست، یعنی طعنه به پاک‌دامنی مادر این فرد زده می‌شود و یا ای کسی که پدر خود را زود از دست داده‌ای و بدون تربیت پدر بزرگ شده‌ای که طعنه به بی‌ادبی آن فرد

قلمداد می‌شود.

۳. برخی دیگر این عبارت را نفرین، در لباس دعا دانسته‌اند، چرا که پدر سبب عزّت و پشتیبانی است نفی پدر کردن، به منزله نفی قبیله و فامیل است. در این صورت ترجمه تحت‌اللفظی آن چنین می‌شود: ای کسی که آرزو می‌رود پدر خود را از دست بدهی. (همان)

در نتیجه باید گفت: عبارت «لا أبا لك» اگر به معنای نفرین یا سرزنش باشد، کنش عاطفی و اگر به معنای اظهار شگفتی باشد، کنش ترغیبی را نشان می‌دهد.

«أَكُلُّكُمْ شَهِدَ مَعَنَا صَفِينٌ؟» (خطبه / ۱۲۲)، «آیا همه شما در جنگ صفین بودید؟» این عبارت استفهام تقریری است که به قصد گرفتن اقرار و اعتراف از مخاطب اطلاق می‌شود. «استفهام تقریری از اقسام استفهام مجازی برای واداشتن مخاطب به اقرار و اعتراف به حقی است که نزد خودش آشکار است و به علتی از اقرار به آن طفره می‌رود.» (جمعی از نویسندگان، ۱۳۹۴: ۹۱۳/۱)

حضرت برای اتمام حجت و هدایت و ارشاد گروه فریب‌خورده، از خوارج اقرار می‌گیرد که آیا همه شما در «صفین» با ما بودید؟ استفهام تقریری، مفهومی مثبت را افاده می‌نماید. (سیوطی، بی تا: ۲۶۹/۳) کاربرد این عبارت استفهامی، بسیار حکیمانه و با شیواترین شکل ممکن سعی در ایجاد اندیشه و تفکر و تعقل در مخاطب صورت گرفته است. با این بیان معلوم می‌شود این عبارت از این جهت که به صورت پرسش مطرح شده، می‌توان آن را از کنش‌های ترغیبی دانست و از این رو که در آن به نوعی تقریر و تثبیت و تصدیق دیده می‌شود، می‌توان آن را نوعی کنش اظهاری قلمداد کرد.

«أَعِنْدَ رَفِيعِهِمُ الْمَصَاحِفَ حِيلَةٌ وَ غِيْلَةٌ لَمْ تَقُولُوا؟» (خطبه / ۱۲۲) «نگاه که شامیان در گرما گرم جنگ و در لحظه‌های پیروزی ما، با حيله و نیرنگ و مکر و فریب کاری قرآن‌ها را بر سر نیزه بلند کردند شماها نگفتید که: شامیان، برادران ما و هم آیین ما هستند از ما می‌خواهند از خطای آنان بگذریم و راضی به حاکمیت کتاب خدا شده‌اند؟»

امام با ارائه سخن در قالب استفهام، گزفهمان خوارج را توبیخ و سرزنش می‌کند. لذا

سخن استفهام تعجبی توییخی است. از این پاره گفتار، کنش‌های ترغیبی و عاطفی را می‌توان استنباط کرد؛ زیرا پرسش‌ها به‌طور عام جزء کنش‌های ترغیبی بوده و تعجب کردن و نیز سرزنش کردن از جمله موارد کنش عاطفی می‌باشد.

«فَإِنْ آيَتُمْ إِلَّا أَنْ تَزْعُمُوا أَنِّي أَخْطَأْتُ وَضَلَلْتُ، فَلَمْ تُضِلَّ أُمَّةٌ مُحَمَّدَ» (خطبه/ ۱۲۷)
اگر چنین می‌پندارید که من خطا کرده و گمراه شدم، پس چرا همه امت محمد (ص) را به گمراهی من گمراه می‌دانید».

خوارج معتقد بودند هر کس مرتکب هر گناه کبیره‌ای شود کافر می‌شود و کافر واجب‌القتل است. دلیل آن‌ها این بود که علی (ع) حکمیت افراد را در برابر قرآن پذیرفته، بنابراین مرتکب گناهی شده (صغرای قیاس) و هر کس مرتکب گناهی شود کافر است (کبرای قیاس). پس علی (ع) و پیروان او کافرنه و کافر واجب‌القتل است (نتیجه قیاس).

امام (ع) با بیان این پاره گفتار، قصد دارد با پاسخ‌های بسیار روشن و منطقی، اشتباهات خوارج را آشکار سازد. با توجه با اینکه حضرت در این دو پاره گفتار، برای رد شبهه خوارج دلیل آورده، می‌توان کنش گفتاری در این دو عبارت را اظهار دانست.

«أَصَابَكُمْ حَاصِبٌ وَلَا بَقِيَ مِنْكُمْ [آبَرٌ] آثَرٌ» (خطبه/ ۵۸)، «سنگ حوادث و بلا بر شما بیارد، چنانکه اثری از شما باقی نگذارد.» خوارج بی‌منطق تا آنجا پیش رفتند که گفتند: علی علیه‌السلام نیز با قبول مسأله حکمیت از اسلام بیرون رفته و باید به این امر اعتراف کند و سپس توبه نماید. حضرت این جمله را در پاسخ به این هتّاکی فرموده‌اند.

«سید رضی (ره) درباره عبارت «و لا بقی منکم آبر» سه قول نقل کرده: «نخست این که «آبر» با باء و راء می‌باشد و از باب «یأبر النخل» که به معنی اصلاح کردن درخت نخل (و بارور ساختن آن) است آمده و در روایت دیگری «آثر» آمده که به معنی نقل‌کننده حدیث و مخبر اخبار است و این در نزد من بهترین سه روایت است، گویی امام می‌خواهد بفرماید: احدی از شما باقی نماند که اخبار شما را برای دیگران حکایت کند (هم خود نابود شوید و هم تاریختان به نابودی کشیده شود) و در روایت سوم «آبز» - به ازای نقطه دار آمده است که به معنی پرش کننده است و به معنی هلاک شونده نیز آمده

است. (مکارم شیرازی، ۱۳۷۵: ۲/۶۶۳)

امام در ادامه خطاب به خوارج می‌فرماید: «أَبْعَدَ إِيْمَانِي بِاللَّهِ وَجِهَادِي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (ص) أَشْهَدُ عَلَى نَفْسِي بِالْكَفْرِ؟ (همان)، «آیا پس از ایمانم به خدا و جهاد کردنم در رکاب رسول خدا (ص) به کفر خویش گواهی دهم؟»

امام پیشنهاد خوارج را که حضرت باید به کفر خودش شهادت داده و سپس توبه کند، به صورت طرح سؤال انکاری که نمایان‌گر خطا و اشتباه آنان در پیشنهادشان است، رد می‌کند. امام با ارائه سخن در قالب استفهام، آن‌گزار فهمان را به خاطر این گمان ناروا توبیخ و سرزنش می‌کند. لذا سخن استفهام تعجبی توبیخی است. از این پاره گفتار، کنش‌های ترغیبی (به دلیل پرسش) و عاطفی (به دلیل سرزنش) را می‌توان استنباط کرد.

«فَأَوْبُوا شَرَّ مَا بَ» (خطبه / ۵۸)، «پس به بدترین جایگاه رهسپار شوید.» در این جمله به آن‌ها نفرین می‌کند و از خدا می‌خواهد که بدترین موقعیت را در دنیا و آخرت پیدا کنند. «وَأَرْجِعُوا عَلَى أَثَرِ الْأَعْقَابِ» (خطبه / ۵۸)، «به راه گذشتگان بازگردید.» بعضی از مفسران نهج البلاغه این جمله را به عنوان دستور به توبه تفسیر کرده‌اند (هاشمی خونی، ۱۴۰۰: ۴/۳۵۳) با این تفسیر این پاره گفتار کنش گفتاری ترغیبی خواهد بود. احتمال دیگر آن است که این جمله دنباله همان نفرین سابق باشد. (مکارم شیرازی، ۱۳۷۵: ۲/۶۲۲) در این صورت هردو جمله نفرین امام بر خوارج است که کنش عاطفی محسوب می‌شود. به نظر علامه مجلسی این عبارت در مقام تهدید است. (مجلسی، ۱۴۰۳: ۳۶۱/۳۳: ق: ۳) با این وصف، کنش گفتاری این پاره گفتار، کنش ترغیبی است.

«أَمَّا إِنْكُمْ سَتَلْقَوْنَ بَعْدِي ذُلًّا شَامِلًا وَ سَيْفًا قَاطِعًا وَ أَثَرَةً يَتَّخِذُهَا الظَّالِمُونَ فِيكُمْ سُنَّةً.» (خطبه / ۵۸)، «آگاه باشید به زودی پس از من، به خواری و ذلت گرفتار می‌شوید و شمشیر برنده بر شما مسلط می‌گردد و به استبدادی دچار خواهید شد که برای دیگر ستمگران راه و رسم حکومت قرار خواهد گرفت.

«فَأَنَّا نَذِيرُ لَكُمْ أَنْ تُصْبِحُوا صَرَعى بِأَثْنَاءِ هَذَا النَّهْرِ وَ بِأَهْضَامِ هَذَا الْغَائِطِ» (خطبه / ۳۶)، «شما را از آن می‌ترسانم مبادا صبح کنید در حالی که جنازه‌های شما در اطراف رود

نهروان و زمین‌های پست و بلند آن افتاده باشد.» این عبارت نشان دهنده تهدید و اخطار امام به خوارج است. تهدید در لغت به معنای تخویف، ترساندن و بیم دادن است. (ابن منظور، ۴۳۳/۱۴۱۴:۳) امام با استفاده از این تهدید نرم، تلاش می‌کند از کشتار آنان جلوگیری نماید. با این وصف، کنش گفتاری این پاره گفتار، کنش ترغیبی است.

درصد کنش‌های گفتاری در خطبه‌های چهارگانه

پس از تبیین گفتگوها، موارد یادشده را با استفاده از جدول تحلیل می‌کنیم. توضیح آن که پاره گفتارهای موردبررسی در چهارخطبه به ۵۸ مورد می‌رسد اما بنابراین که برخی از عبارت‌ها حامل دو یا سه نوع کنش در کنار یکدیگر بوده است، بار دیگر آن عبارت برای تبیین کنش دیگر آن در شمارش کل به شمار آمده است. لذا در مجموع ۷۱ پاره گفتار مشاهده می‌شود.

کنش‌های گفتاری پاره گفتارهای چهارخطبه به تفکیک و به‌طور خلاصه با حروف انگلیسی A و B و C و D کدگذاری شده است. (جدول شماره ۱، ۲، ۳ و ۴)

جدول شماره ۱. کدگذاری کنش‌های گفتاری در خطبه ۱۲۲

ردیف	کد	پاره گفتار	توضیحات
۱	A ₁	أَكَلْتُمْ شَهْدَ مَعَنَا صَفِين؟	تصدیق/پرسش
۲	A ₂	أَلَمْ تَقُولُوا عِنْدَ رَفْعِهِمُ الْمَصَاحِفَ حِيلَةٌ وَغِيْلَةٌ وَ مَكْرٌ وَ خَدِيعَةٌ إِخْوَانُنَا	توصیف/پرسش / سرزنش
۳	A ₃	إِنْ أُجِيبَ أَضِلَّ وَإِنْ تُرِكَ ذَلَّ	نتیجه‌گیری
۴	A ₄	قَدْ كَانَتْ هَذِهِ الْفَعْلَةُ	بیان واقعیات
۵	A ₅	قَدْ رَأَيْتَكُمْ أُعْطِيتُمُوهَا	توصیف
۶	A ₆	لَئِنْ أَيْبَتَهَا مَا وَجَبَتْ عَلَيَّ فَرِيضَتُهَا وَلَا حَمْلَنِي اللَّهُ ذَنْبَهَا	تصدیق
۷	A ₇	وَاللَّهِ إِنْ جِئْتَهَا إِنِّي لِلْمُحَقِّ الَّذِي يُتَّبَعُ وَإِنَّ الْكِتَابَ لَمَعِي	بیان واقعیات / قسم
۸	A ₈	فَلَقَدْ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (ص) وَإِنَّ الْقَتْلَ لَكِيدُورٌ عَلَى الْأَبَاءِ وَالْأَبْنَاءِ	توصیف

ردیف	کد	پاره‌گفتار	توضیحات
۹	A ₉	فَمَا نَزِدَادُ عَلَى كُلِّ مُصِيبَةٍ وَ شِدَّةٍ إِلَّا إِيمَانًا وَ مُضِيًّا عَلَى الْحَقِّ	توصیف
۱۰	A ₁₀	أَصْبَحْنَا نُقَاتِلُ إِخْوَانَنَا فِي الْإِسْلَامِ عَلَى مَا دَخَلَ فِيهِ مِنَ الزَّيْغِ وَ الْإِعْوَجَاجِ وَ الشُّبْهَةِ وَ التَّوِيلِ	نتیجه‌گیری
۱۱	A ₁₁	فَإِذَا طَمَعْنَا فِي خَصْلَةٍ يَلُمُّ اللَّهُ بِهَا شَعْنًا وَ نَتَدَانِي بِهَا إِلَى الْبَقِيَّةِ	نتیجه‌گیری
۱۲	A ₁₂	أَمْسِكُوا عَنِ الْكَلَامِ وَ انصِتُوا لِقَوْلِي وَ أَقْبِلُوا بِأَفْئِدَتِكُمْ إِلَيَّ	توصیه کردن
۱۳	A ₁₃	أَقِيمُوا عَلَى شَأْنِكُمْ وَ الزُّمُوا طَرِيقَتَكُمْ وَ عَضُوا عَلَى الْجِهَادِ بَنَوَاجِدِكُمْ	توصیه کردن
۱۴	A ₁₄	أَمْسِكُوا عَنِ الْكَلَامِ وَ انصِتُوا لِقَوْلِي وَ أَقْبِلُوا بِأَفْئِدَتِكُمْ إِلَيَّ	نصیحت
۱۵	A ₁₅	فَامْتَارُوا فِرْقَتَيْنِ	امر
۱۶	A ₁₆	وَ لَا تَلْتَفِتُوا إِلَيَّ نَاعِقِ نَعَقَ	بازداشتن
۱۷	A ₁₇	فَمَنْ نَشَدْنَاهُ شَهَادَةً فَلْيَقُلْ يَعْلَمُهُ فِيهَا	تقاضا
۱۸	A ₁₈	لَكِنَّا إِنَّمَا أَصْبَحْنَا نُقَاتِلُ إِخْوَانَنَا فِي الْإِسْلَامِ عَلَى مَا دَخَلَ فِيهِ مِنَ الزَّيْغِ	تأسف
۱۹	A ₁₉	أَلَمْ تَقُولُوا عِنْدَ رَفْعِهِمُ الْمَصَاحِفَ حِيلَةٌ وَ غِيْلَةٌ؟	سرزنش
۲۰	A ₂₀	وَ اللَّهُ لَئِنْ أَيْتَهَا مَا وَجَبَتْ عَلَى قَرِيبَتِهَا	قسم
۲۱	A ₂₁	وَ اللَّهُ إِنْ جِئْتَهَا إِنِّي لِلْمُحِقِّ الَّذِي يَتَّبِعُ	قسم
۲۲	A ₂₂	إِذَا طَمَعْنَا فِي خَصْلَةٍ يَلُمُّ اللَّهُ بِهَا شَعْنًا وَ نَتَدَانِي بِهَا إِلَى الْبَقِيَّةِ	ضمانت دادن

جدول شماره ۲. کد گذاری کنش‌های گفتاری در خطبه ۱۲۷

ردیف	کد	پاره‌گفتار	توضیحات
۱	B ₁	فَإِنْ أَيْتَهُمْ إِلَّا أَنْ تَزْعُمُوا إِنِّي أَخْطَأْتُ وَ ضَلَلْتُ، فَلَمْ تُضَلِّلُونِ عَامَةً أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ	تصدیق / پرسش
۲	B ₂	وَ قَدْ عَلِمْتُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ص) رَجِمَ الزَّانِيَ الْمُحْصَنَ ثُمَّ صَلَّى عَلَيْهِ	بیان واقعات
۳	B ₃	قَطَعَ [يَدَ] السَّارِقِ وَ جَلَدَ الزَّانِيَ غَيْرَ الْمُحْصَنِ ثُمَّ قَسَمَ عَلَيْهِمَا مِنَ الْفِيءِ	بیان واقعات
۴	B ₄	فَأَخَذَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ (ص) بِذُنُوبِهِمْ وَ أَقَامَ حَقَّ اللَّهِ فِيهِمْ	نتیجه‌گیری
۵	B ₅	ثُمَّ أَنْتُمْ شِرَارُ النَّاسِ	توصیف

ردیف	کد	پاره گفتار	توضیحات
۶	B ₆	مَنْ رَمَى بِهِ الشَّيْطَانُ مَرَامِيَهُ وَضَرَبَ بِهِ تَبَهُهُ.	بیان واقعیات
۷	B ₇	فَإِنْ جَرْنَا الْقُرْآنَ إِلَيْهِمْ اتَّبَعْنَاهُمْ، وَإِنْ جَرَّهُمْ إِلَيْنَا اتَّبَعُونَا	بیان واقعیات
۸	B ₈	إِنَّمَا اجْتَمَعَ رَأْيُ مَلَائِكَتِكُمْ عَلَى اخْتِيَارِ رَجُلَيْنِ	بیان واقعیات
۹	B ₉	فَتَاهَا عَنْهُ وَتَرَكَ الْحَقَّ وَهُمَا يَبْصِرَانِهِ	بیان واقعیات
۱۰	B ₁₀	قَدْ سَبَقَ اسْتِثْنَاؤُنَا عَلَيْهِمَا فِي الْحُكُومَةِ بِالْعَدْلِ	بیان واقعیات
۱۱	B ₁₁	وَإِيَّاكُمْ وَالْفُرْقَةَ	اخطار داشتن
۱۲	B ₁₂	الزُّمُّوا السَّوَادَ الْأَعْظَمَ فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ [عَلَى] مَعَ الْجَمَاعَةِ	توصیه کردن
۱۳	B ₁₃	أَلَّا	هشدار
۱۴	B ₁₄	مَنْ دَعَا إِلَى هَذَا الشَّعَارِ فَأَقْتُلُوهُ	امر
۱۵	B ₁₅	خَيْرُ النَّاسِ فِي حَالِ الْنَمَطِ الْأَوْسَطِ فَأَلْزَمُوهُ	امر
۱۶	B ₁₆	الزُّمُّوا السَّوَادَ الْأَعْظَمَ	امر
۱۷	B ₁₇	فَلِمَ تُضَلِّلُونَ عَامَّةَ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ (ص) بِضَلَالِي وَتَأْخُذُونَهُمْ بِخَطِيئِي وَتُكْفِرُونَهُمْ بِذُنُوبِي؟	پرسش / تعجب
۱۸	B ₁₈	أَنْتُمْ شِرَارُ النَّاسِ	سرزنش
۱۹	B ₁₉	لَا أَبَا لَكُمْ	نفرتین / اظهار شگفتی
۲۰	B ₂₀	فَإِنْ جَرْنَا الْقُرْآنَ إِلَيْهِمْ اتَّبَعْنَاهُمْ، وَإِنْ جَرَّهُمْ إِلَيْنَا اتَّبَعُونَا	ثابت کردن
۲۱	B ₂₁	سَيَهْلِكُ فِي صِنْفَانِ	اعلام کردن
۲۲	B ₂₂	مَنْ دَعَا إِلَى هَذَا الشَّعَارِ فَأَقْتُلُوهُ	اعلام کردن

تحلیل متن‌شناسی گفتگوی امام علی (ع) در برابر خوارج ...؛ سبحانی نیا و محمدی | ۱۹۳

جدول شماره ۳. کدگذاری کنش‌های گفتاری خطبه ۳۶

ردیف	کد	پاره گفتار	نوع کنش
۱	C ₁	قَدْ كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ هَذِهِ الْحُكُومَةِ فَأَيُّتُمْ عَلَىٰ إِبَاءِ الْمُخَالَفِينَ الْمُنَابِدِينَ	بیان واقعیات
۲	C ₂	وَأَنْتُمْ مَعَاشِرُ أَخْفَاءِ الْهَامِ سَفَهَاءُ الْأَحْلَامِ	توصیف / سرزنش
۳	C ₃	لَا أَرَدْتُ لَكُمْ ضَرًّا	بیان واقعیات
۴	C ₄	قَدْ طَوَّحْتُ بِكُمْ الدَّارَ وَ احْتَبَلْتُكُمْ الْمِقْدَارَ.	توصیف
۵	C ₅	فَأَنَا نَذِيرٌ لَكُمْ أَنْ تُصْبِحُوا صَرَعى بِأَثْنَاءِ هَذَا النَّهْرِ نَزُولِهِ	اخطار دادن / تهدید / تحریک کردن
۶	C ₆	لَا أَبَا لَكُمْ	نفرین / اظهار شگفتی

جدول شماره ۴. کدگذاری کنش‌های گفتاری در خطبه ۵۸

ردیف	کد	پاره گفتار	نوع کنش
۱	D ₁	أَصَابَكُمْ حَاصِبٌ وَلَا بَقِيَ مِنْكُمْ [آبَر] آثَرٌ	نفرین
۲	D ₂	أَبْعَدَ إِيْمَانِي بِاللَّهِ وَ جِهَادِي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (ص) أَشْهَدُ عَلَى نَفْسِي بِالْكَفْرِ؟	پرسش / سرزنش
۳	D ₃	فَأَوْبُوا شَرَّ مَا بَ	نفرین
۴	D ₄	وَارْجِعُوا عَلَىٰ أَثَرِ الْأَعْقَابِ	نفرین / امر / تهدید
۵	D ₅	أَمَّا إِنْكُمْ	هشدار
۶	D ₆	سَتَلْقَوْنَ بَعْدِي ذُلًّا شَامِلًا وَ سَيْفًا قَاطِعًا	خبر از آینده

در این جدول مفاهیمی که از کدگذاری‌ها به دست آمده بود، دسته‌بندی شده و کدهای مربوط به هر مفهوم در مقابلش قرار گرفت که این مرحله کدگذاری محوری نام دارد.

جدول شماره ۵. کدگذاری محوری (مفاهیم)

ردیف	نوع پاره گفتار	کدها
۱	تصدیق	A ₁ , A ₆ , B ₁
۲	توصیف	A ₂ , A ₅ , A ₈ , A ₉ , B ₅ , C ₁ , C ₄
۳	نتیجه‌گیری	A ₃ , A ₁₁ , A ₁₀ , B ₄
۴	بیان واقعیات	A ₄ , A ₇ , B ₂ , B ₃ , B ₆ , B ₇ , B ₈ , B ₉ , B ₁₀ , C ₁ , C ₃
۵	قسم	A ₇ , A ₂₀ , A ₂₁
۶	خبر از آینده	D ₆ , D ₅

ردیف	نوع پاره گفتار	کدها
۷	توصیه کردن	A ₁₂ ,A ₁₃ ,B ₁₂
۸	نصیحت	A ₁₄
۹	امر	A ₁₅ ,B ₁₄ ,B ₁₅
۱۰	باز داشتن	A ₁₆
۱۱	تقاضا	A ₁₇
۱۲	تأسف	A ₁₈
۱۳	سرزنش	A ₂ ,A ₁₉ ,B ₁₈ ,C ₂ ,D ₁
۱۴	ضمانت کردن	A ₂₃
۱۵	هشدار	B ₁₃ ,D ₄
۱۶	پرسش	A ₁ ,A ₂ ,B ₁ ,B ₁₇ ,D ₁
۱۷	نفرین	B ₁₉ ,C ₆ ,D ₁ ,D ₃ ,D ₄
۱۸	ثابت کردن	B ₂₀
۱۹	اعلام کردن	B ₂₁ ,B ₂₂

جدول شماره ۶. کدگذاری انتخابی و دسته‌بندی مقوله‌ها

ردیف	کنش گفتاری	نوع کنش گفتاری	کدها
۱	اظهاری	نتیجه‌گیری	A ₃ ,A ₁₁ ,A ₁₀ ,B ₄
		بیان واقعیت	A ₄ ,A ₇ ,B ₂ ,B ₃ ,B ₆ ,B ₇ ,B ₈ ,B ₉ ,B ₁₀ ,C ₁ ,C ₃
		توصیف	A ₂ ,A ₅ ,A ₈ ,A ₉ ,B ₅ ,C ₁ ,C ₄
		تصدیق	A ₁ ,A ₆ ,B ₁
۲	ترغیبی	توصیه کردن	A ₁₂ ,A ₁₃ ,B ₁₂
		تقاضا	A ₁₇
		امر	A ₁₅ ,B ₁₄ ,B ₁₅
		پرسش	A ₁ ,A ₂ ,B ₁ ,B ₁₇ ,D ₁
۳	عاطفی	نصیحت	A ₁₄
		بازداشتن	A ₁₆
		تأسف	A ₁₈
		سرزنش	A ₂ ,A ₁₉ ,B ₁₈ ,C ₂ ,D ₁
		هشدار	B ₁₃ ,D ₄
		نفرین	B ₁₉ ,C ₆ ,D ₁ ,D ₃ ,D ₄
		خبر از آینده	D ₆ ,D ₅
۴	اعلامی		

تحلیل متن‌شناسی گفتگوی امام علی (ع) در برابر خوارج ...؛ سبحانی نیا و محمدی | ۱۹۵

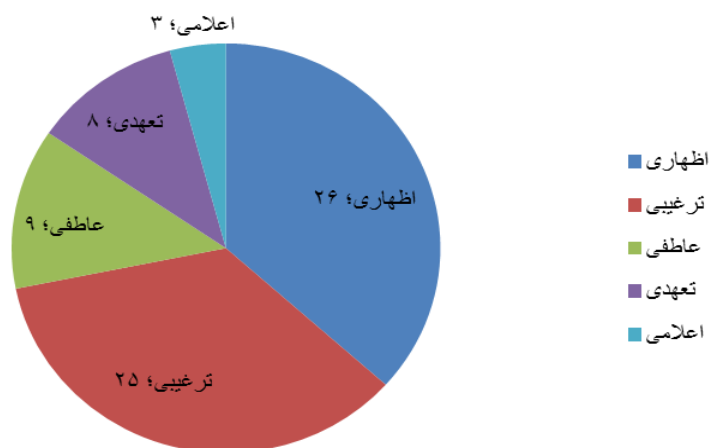
ردیف	کنش گفتاری	نوع کنش گفتاری	کدها
		اعلام کردن	B21,B22
		قسم	A7,A20,A21
		ضمانت کردن	A22
۵	تعهدی	ثابت کردن	B20

(در این جدول مفاهیم به‌دست آمده را مرتب و دسته‌بندی کرده و مقوله را شکل می‌دهیم که نوعی کدگذاری انتخابی است).

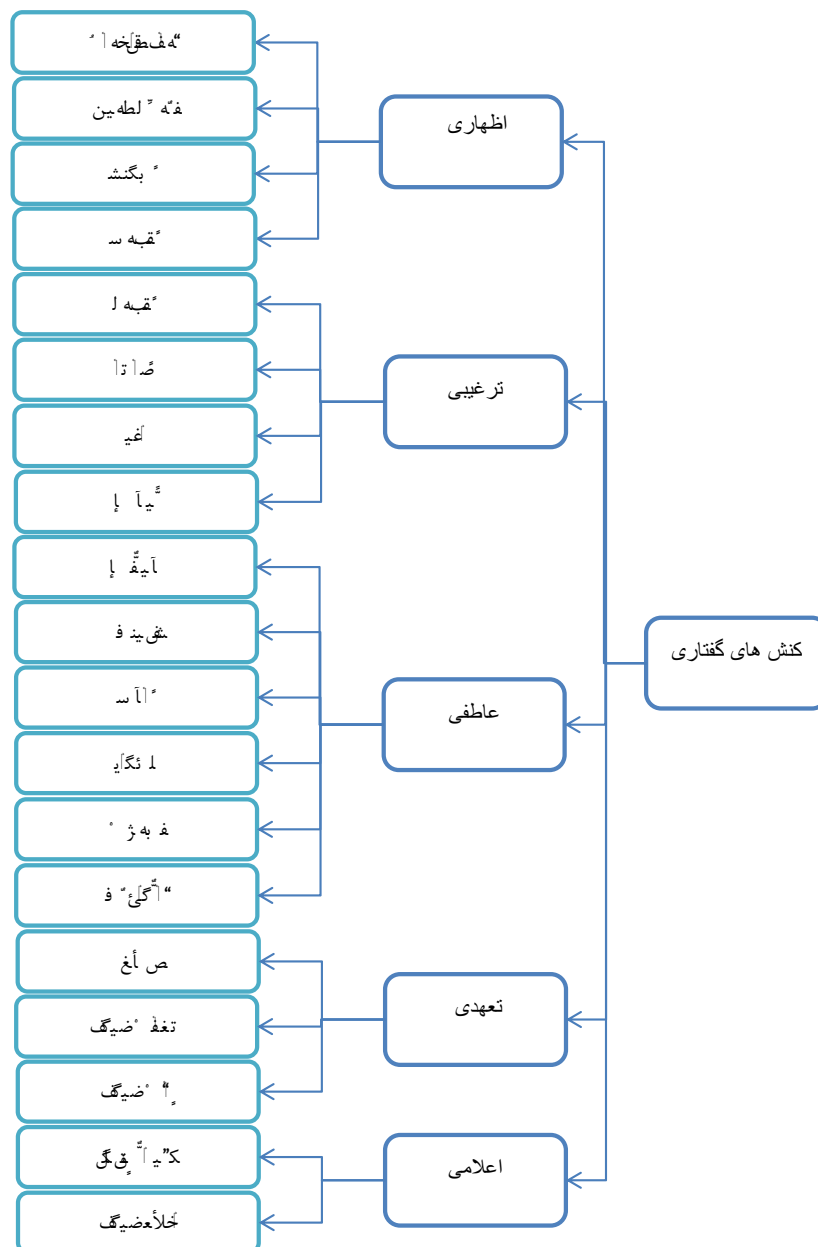
درصد فراوانی‌های کنش‌های گفتاری در این چهار خطبه در جدول شماره ۷ قابل مشاهده است.

جدول شماره ۷. فراوانی کنش‌های گفتاری پاره‌گفتارهای چهارخطبه

نوع کنش	تعداد	درصد
اظهاری	۲۶	۳۶/۶۲
ترغیبی	۲۵	۳۵/۲۱
عاطفی	۹	۱۲/۶۸
تعهدی	۸	۱۱/۲۶
اعلامی	۳	۴/۲۳
جمع کل	۷۱	۱۰۰

نمودار شماره ۱. مقایسه فراوانی کنش‌های گفتاری پاره‌گفتارهای چهارخطبه

نمودار شماره ۲- الگوی کنش گفتاری حضرت در برخورد با خوارج

نتیجه‌گیری

از بررسی چهار خطبه ۵۸، ۳۶، ۱۲۲ و ۱۲۷ نقل شده در نهج البلاغه بر مبنای دسته‌بندی «سرل» از کنش‌های گفتاری، نتایج زیر حاصل شد:

۱. پربسامدترین کنش گفتاری مطرح در این خطبه‌ها کنش‌های اظهار و پس‌از آن کنش ترغیبی است. بازیابی کنش‌های گفتاری در خطبه‌های یادشده، حاکی از آن است که امام علی (ع) در صدد بیان واقعیات و گزارش ماجرای حکمیت و رفع شبهات ارائه‌شده از سوی خوارج بوده است. در این صورت به کارگیری کنش گفتاری ترغیبی و کنش گفتاری اظهار با هدف حضرت، متناسب و همگون است.
۲. گفتگوی امام با خوارج نشان می‌دهد اولویت امام، ارشاد و هدایت آنان در جهت پیشگیری از بروز جنگ بوده است که این امر می‌تواند الگوی پیروان ایشان در امر خطیر جهاد تبیین باشد.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

ORCID

Mohammad

Sobhaninia

Fatemeh Mohammadi

<https://orcid.org/0000-0001-5993-5116>

<http://orcid.org/0009-0004-2736-0791>

منابع

- نهج البلاغه، صبحی صالح (۱۹۹۳ م)، چاپ اول، قم: هجرت
- ابن میثم، میثم بن علی، (۱۳۷۹ ق). شرح نهج البلاغه، چاپ دوم، تهران: دفتر نشر الکتاب.
- ابن منظور، محمد بن مکرم. (۱۴۱۴ ق)، لسان العرب، چاپ سوم، بیروت: دار صادر
- ابن اثیر، مبارک بن محمد، (۱۳۹۹ ق). النهایه فی غریب الحدیث و الأثر، بیروت: المكتبة العلمیه
- آقاگل زاده، فردوس. (۱۳۹۲). فرهنگ توصیفی تحلیل گفتمان و کاربردشناسی. تهران: نشر علمی.
- امینی، مریم، (۱۳۹۸). تحلیل و بررسی مناظرات و استدلال‌های امام علی (ع) در برابر گروه خوارج، آموزه‌های حدیثی، سال سوم، شماره ۵، صص ۹۹-۱۲۱
- الأزهری، محمد بن أحمد، (بی تا). تهذیب اللغة، بیروت: دار إحياء التراث العربی
- بحرانی، ابن میثم، (۱۳۷۵). شرح نهج البلاغه، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی
- جمعی از نویسندگان، (۱۳۹۴). فرهنگ نامه علوم قرآنی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
- جوهری، اسماعیل بن حماد، (۱۴۰۷ ق). الصحاح تاج اللغة و صحاح العربیه، چاپ چهارم، بیروت: دار العلم للملایین.
- دست رنج، فاطمه و احسانی، کیوان و عرب، منصوره (۱۴۰۰)، کاربریست نظریه کنش گفتاری جان سرل در خوانش خطبه غراء، فصلنامه پژوهش نامه نهج البلاغه، سال نهم، شماره ۳۳، صص ۷۱-۹۵
- دشتی، علی. (۱۳۸۶). ترجمه نهج البلاغه، چاپ اول، قم: ظهور.
- دانایی فرد، حسن. امامی، سید مجتبی. (۱۳۸۶). استراتژی‌های پژوهش کیفی: تأملی بر نظریه پردازی داده بنیاد، اندیشه مدیریت، سال اول، شماره دوم، (صص ۶۹ تا ۷۶).
- رستاک، زهرا و کیانی نژاد، زهره، (۱۳۹۰)، مبانی اولیه عقاید خوارج، دو فصلنامه تخصصی تاریخ ایران/اسلامی، سال چهارم، شماره دوم، صص ۱-۱۲
- رهنا حسنونند، شهرام و یزدی، محمد (۱۳۹۷)، تأملی بر گفتمان حاکم بر اندیشه امام علی (ع) در برخورد با خوارج، دومین کنگره بین المللی نوآوری و تحقیق در علوم انسانی و اسلامی، صص ۱-۱۳
- سلیمانی اصل، مصطفی و فصیح رامندی، مسعود (۱۴۰۰)، شیوه برخورد حضرت علی (ع) با خوارج، فصلنامه صلح پژوهی، شماره چهارم، صص ۱۱-۳۵

تحلیل متن‌شناسی گفتگوی امام علی (ع) در برابر خوارج...؛ سبحانی نیا و محمدی | ۱۹۹

سرل، جان، (۱۳۸۵). *افعال گفتاری*. ترجمه علی عبداللّهی. چاپ اول، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

شهرستانی، محمد بن عبد‌الکریم، (۱۳۶۴)، الملل و النحل، چاپ سوم، قم: الشریف الرضی، صاحب بن عباد، ابی القاسم اسماعیل، (۱۴۱۴ ق). *المحیط فی اللغة*، بیروت، عالم‌الکتاب چاپ اول، بیروت

طالبی، انسیه و طالب زاده شوشتری، عباس و حیدریان شهری، احمد رضا (۱۳۹۶). بررسی خطبه‌های جمگ امام علی (ع) بر اساس نظریه کنش گفتاری، *مجله زبان و ادبیات و علوم انسانی*، شماره شانزدهم، صص ۱۶۱-۲۰۱

فضائی، سیده مریم، (۱۳۹۰). تحلیل خطبه پنجاه و یکم نهج‌البلاغه بر اساس طبقه‌بندی سرل از کنش‌های گفتاری، *مطالعات اسلامی علوم قرآن و حدیث*، سال چهل و سوم، صص ۸۱-۱۱۸

قنسولی هزاره، بهزاد، (۱۳۷۹). بررسی کنشهای گفتار در خطبه یکصد و یازدهم نهج‌البلاغه، *مجله تخصصی زبان و ادبیات دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد*، دوره ۳۳، شماره ۳-۴، صص ۵۷۱-۵۸۰

کوثری، محمد علی و پهلوان، منصور و طارمی، حسن (۱۳۹۵). روش شناسی ترتبی رویارویی اما علی (ع) با خوارج با تاکید بر نهج‌البلاغه، پژوهش‌های نهج‌البلاغه، سال پانزدهم، شماره ۵۲، صص ۸۰-۱۰۴.

کوثری محمدعلی (۱۳۹۵). روش شناسی ترتبی رویارویی امام علی علیه السلام با خوارج با تاکید بر نهج‌البلاغه، پژوهش‌های نهج‌البلاغه، دوره ۱۵، شماره ۵۱، صص ۸۱-۱۰۲
طبرسی، احمد بن علی. (۱۳۸۱). *احتجاج*، چاپ اول تهران: اسلامیه.

مکارم شیرازی، ناصر، (۱۳۷۵). *پیام امام امیرالمؤمنین (ع)*، تهران: دارالکتب الاسلامیه
مجلسی، محمد باقر، (۱۴۰۳ ق). *بحارالانوار*، بیروت: داراحیاء التراث العربی

نجفی ایوکی، علی و رسول نیا، امیر حسین و کاوه نوش آبادی، علیرضا (۱۳۹۶)، تحلیل متن شناسی خطبه شقشقیه بر اساس نظریه کنش گفتاری «سرل»، *فصلنامه پژوهشنامه نهج‌البلاغه*، سال پنجم، شماره ۱۹، صص ۱-۱۷

هاشمی خویی، سید حبیب‌الله (۱۴۰۰ ق). *منهاج البراعه فی شرح نهج‌البلاغه*، تهران: مکتبه الاسلامیه.

References

- Austin, J, L, (1962b), *How to Do Things with Words*, J, O, Urmson and Marina Sbisa eds., Oxford: Oxford University Press.
- Searle, J, R, & Vanderveken, D, (1985), *Introduction to The Theory of Speech Acts and Foundations of illocutionary Logic*, 100- 132, Cambridge University Press.

References [In Persian & Arabic]

- Nahj al-Balagha, Şubhī Şāleḥ. (1993). First Edition. Qom: Hijrat. [In Persian]
- Āqāgolzādeh, Ferdows. (2013). *A Descriptive Dictionary of Discourse Analysis and Pragmatics*. Tehran: Nashr-e 'Ilmī. [In Persian]
- Amīnī, Maryam. (2019). "Analysis and Review of the Debates and Arguments of Imām 'Alī (a) Against the Khawārij." *Āmūzehā-ye Ḥadīthī*, Vol. 3, No. 5, pp. 99–121. [In Persian]
- Al-Azharī, Muḥammad ibn Aḥmad. (n.d.). *Tahdhīb al-Lughah*. Beirut: Dār Iḥyā' al-Turāth al-'Arabī. [In Arabic]
- A Group of Authors. (2015). *Dictionary of Qur'ānic Sciences*. Qom: Pizhūheshgāh 'Ulūm wa Farhang-e Islāmī. [In Persian]
- Baḥrānī, Ibn Maytham. (1996). *Sharḥ Nahj al-Balāgha*. Mashhad: Bonyād-e Pizhūheshhā-ye Islāmī-ye Āstān-e Quds-e Raḍawī. [In Persian]
- Dastranj, Fātemeh; Eḥsānī, Keyvān; and 'Arab, Manşūreh. (2021). "Application of John Searle's Speech Act Theory in Reading *Khuṭbat al-Gharā'*." *Pazhūhnāmeḥ-ye Nahj al-Balāgha*, Vol. 9, No. 33, pp. 71–95. [In Persian]
- Dashtī, 'Alī. (2007). *Translation of Nahj al-Balāgha*. First Edition. Qom: Zuhūr.
- Dānāyī-Fard, Ḥasan; Imāmī, Seyyed Mojtabā. (2007). "Qualitative Research Strategies: A Reflection on Grounded Theory." *Andīshe-ye Modīriyyat*, Vol. 1, No. 2, pp. 69–76. [In Persian]
- Fazā'elī, Seyyedeh Maryam. (2011). "An Analysis of Sermon 51 of Nahj al-Balāgha Based on Searle's Classification of Speech Acts." *Studies in Islamic Sciences of Qur'ān and Ḥadīth*, Vol. 43, pp. 81–118. [In Persian]
- Hāshimī Khū'ī, Seyyed Ḥabībullah. (1979). *Minḥāj al-Barā'ah fī Sharḥ Nahj al-Balāgha*. Tehran: Maktabah al-Islāmiyyah. [In Persian]
- Ibn Maytham, Maytham ibn 'Alī. (1960). *Sharḥ Nahj al-Balāgha*. Second Edition. Tehran: Daftar Nashr al-Kitāb. [In Persian]
- Ibn Manẓūr, Muḥammad ibn Mukarram. (1993). *Lisān al-'Arab*. Third Edition. Beirut: Dār Ṣādir. [In Arabic]
- Ibn Athīr, Mubārak ibn Muḥammad. (1979). *Al-Nihāyah fī Gharīb al-Ḥadīth wa al-Athar*. Beirut: al-Maktabah al-'Ilmiyyah. [In Arabic]

- Jowharī, Ismāʿīl ibn Ḥammād. (1987). *Al-Ṣiḥāḥ: Tāj al-Lughah wa Ṣiḥāḥ al-ʿArabiyyah*. Fourth Edition. Beirut: Dār al-ʿIlm lil-Malāyīn. [In Arabic]
- Kowtharī, Moḥammad ʿAlī; Pahlavān, Mansūr; and Ṭāremī, Ḥasan. (2016). "The Methodological Approach of Imam ʿAlī (a) in Facing the Khawārij with Emphasis on *Nahj al-Balāgha*." *Nahj al-Balāgha Studies*, Vol. 15, No. 52, pp. 80–104. [In Persian]
- Kowtharī, Moḥammad ʿAlī. (2016). "The Methodological Approach of Imam ʿAlī (a) in Facing the Khawārij with Emphasis on *Nahj al-Balāgha*." *Nahj al-Balāgha Studies*, Vol. 15, No. 51, pp. 81–102. [In Persian]
- Makārem Shīrāzī, Nāṣer. (1996). *Payām-e Imām Amīr al-Muʾminīn (a)*. Tehran: Dār al-Kutub al-Islāmiyyah. [In Persian]
- Majlisī, Muḥammad Bāqir. (1983). *Biḥār al-Anwār*. Beirut: Dār Iḥyāʾ al-Turāth al-ʿArabī. [In Arabic]
- Najafī Īvakī, ʿAlī; Rasūl-Niyā, Amīr Ḥossein; and Kāveh Nowshābādī, ʿAlī-Rezā. (2017). "A Textual Analysis of the Sermon of Shaqshaqiyya Based on Searle's Speech Act Theory." *Nahj al-Balāgha Studies*, Vol. 5, No. 19, pp. 1–17. [In Persian]
- Qonsūlī Hazāreh, Behzād. (2000). "An Examination of Speech Acts in Sermon 111 of *Nahj al-Balāgha*." *Specialized Journal of Language and Literature, Faculty of Letters and Humanities of Mashhad University*, Vol. 33, Nos. 3–4, pp. 571–580. [In Persian]
- Rastāk, Zahra; and Kiyānī-Nejād, Zohreh. (2011). "The Basic Doctrines of the Khawārij." *Do-Faṣlnāmeḥ-ye Takhaṣṣoṣī-ye Tārīkh-e Īrān-e Islāmī*, Vol. 4, No. 2, pp. 1–12. [In Persian]
- Rahnamā-Ḥasanvand, Shahrām; and Yazdī, Moḥammad. (2018). "A Reflection on the Dominant Discourse of Imām ʿAlī's (a) Thought in Dealing with the Khawārij." *Second International Congress on Innovation and Research in Humanities and Islamic Sciences*, pp. 1–13. [In Persian]
- Soleymānī-Aṣl, Moṣṭafā; and Fasīh Rāmandī, Masʿūd. (2021). "The Method of Imam ʿAlī (a) in Dealing with the Khawārij." *Ṣolḥ-Pazhūhī Quarterly*, No. 4, pp. 11–35. [In Persian]
- Searle, John. (2006). *Speech Acts*. Translated by ʿAlī ʿAbdollāhī. First Edition. Qom: Pizhūheshgāh ʿUlūm wa Farhang-e Islāmī. [In Persian]
- Shahrestānī, Muḥammad ibn ʿAbd al-Karīm. (1984). *Al-Milal wa al-Niḥal*. Third Edition. Qom: al-Sharīf al-Raḍī. [In Persian]
- Sāhib ibn ʿAbbād, Abū al-Qāsim Ismāʿīl. (1993). *Al-Muḥīṭ fī al-Lughah*. First Edition. Beirut: ʿĀlam al-Kitāb. [In Arabic]
- Tālebi, Ansiyeh; Ṭālebzādeh-Shūshtarī, ʿAbbās; and Heydaryān-Shahrī, Aḥmad Rezā. (2017). "An Analysis of the Battle Sermons of Imam

۲۰۲ | دو فصلنامه علمی سراج مُنیر | سال شانزدهم | شماره ۵۰ | بهار و تابستان ۱۴۰۴

‘Alī (a) Based on Speech Act Theory.” *Journal of Language, Literature and Humanities*, No. 16, pp. 161–201. [In Persian]
Ṭabrisī, Aḥmad ibn ‘Alī. (2002). *Al-Iḥtijāj*. First Edition. Tehran: Islāmiyyah. [In Persian]

استناد به این مقاله: سبحانی‌نیا، محمد، محمدی، فاطمه. (۱۴۰۴). تحلیل متن‌شناسی گفتگوی امام علی (ع) در برابر خوارج بر اساس نظریه کنش گفتاری «سرل»، دو فصلنامه علمی سراج مُنیر، ۱۶ (۵۰)، ۱۷۱–۲۰۲. DOI: 10.22054/ajsm.2024.76863.1984

Seraje Monir is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.